

Naturalesa al Parc de Capçalera

Ubicat al llit històric del Túria, el Parc de Capçalera prolonga el gran cinturó verd de l'antic llit, el parc/jardí del Túria. D'esta manera es complix part del projecte que unificarà el braç natural del Túria (llit desafectat) amb l'artificial (nou llit) tot restituint el caràcter originari i vertebrador del riu.

Este parc metropolità recrea el paisatge original del Túria i dona el protagonisme a l'aigua, que amb el seu discurs ens va presentant la topografia, la vegetació, els recorreguts i els diferents equipaments del parc.

La **topografia**, amb les diferents cotes del terreny, aconseguix crear ambients íntims amb àmplies vistes. Recrea l'origen al·luvial del llit del riu el qual afavorix la formació d'illots de sedimentació pel pas de l'aigua característica de la nostra geografia. La disposició d'estos illots i la vegetació enriqueix la seqüència visual dels recorreguts de vianants i de ciclistes. Des de l'extrem occidental del Jardí del Túria partixen els dos recorreguts principals del parc, el Passeig del Molí del Sol i la Senda de Ribera situats un a cada costat del llac.

"La **mntanya-mirador**" fita visual del parc des de la ciutat, amb una diferència de cota respecte al carrer de 15m, actua com a ròtula entre els Jardins del Túria i el Parc de Capçalera. Des del seu mirador es pot fruit de vistes panoràmiques del propi Parc de Capçalera i del Parc Natural de la Serra Calderona. És el suport de l'auditori a l'aire lliure amb el llac de teló de fons.

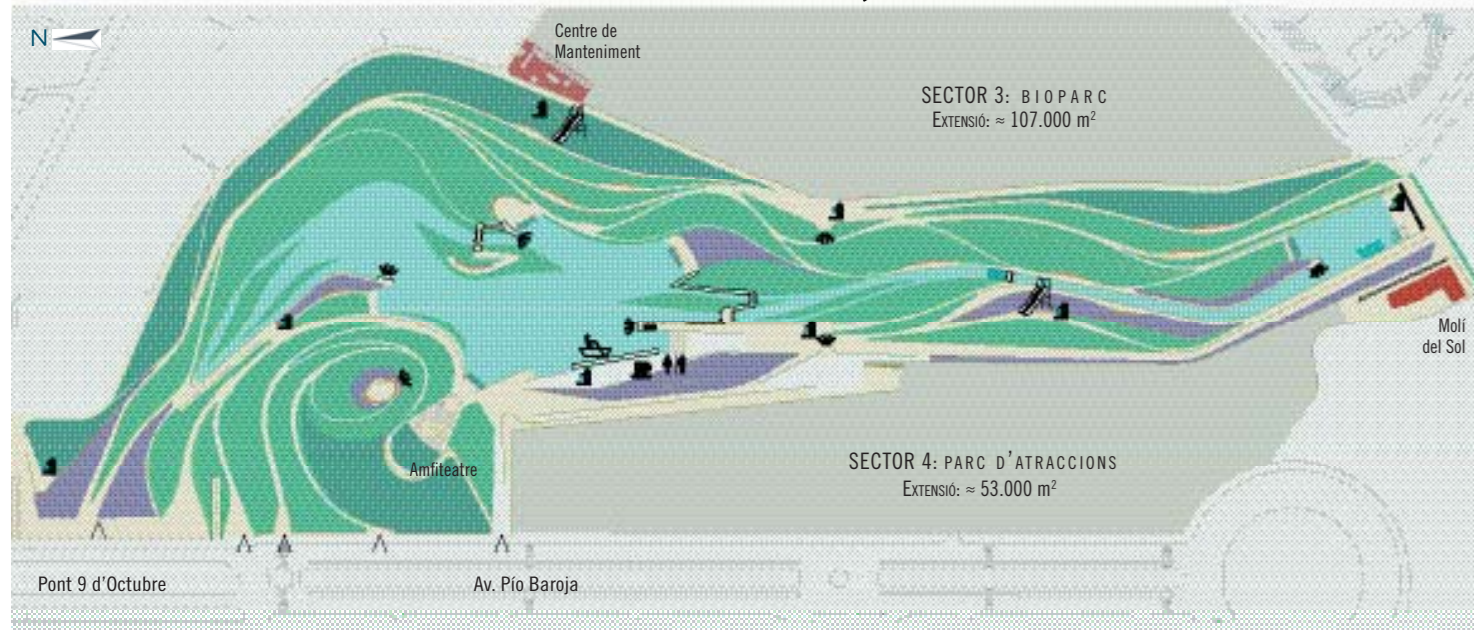


■ Nou llit artificial del riu Túria (1969)
 ■ Parc metropolità del Túria. Extensió = 230 Ha.
 ■ Parc de Capçalera. Extensió = 35 Ha.

La selecció i ubicació d'espècies es fonamenta en la climatologia de la zona, la topografia i la disponibilitat d'aigua. Una vegetació d'acord amb l'ambient de ribera que en altres temps caracteritzava l'entorn del Túria.

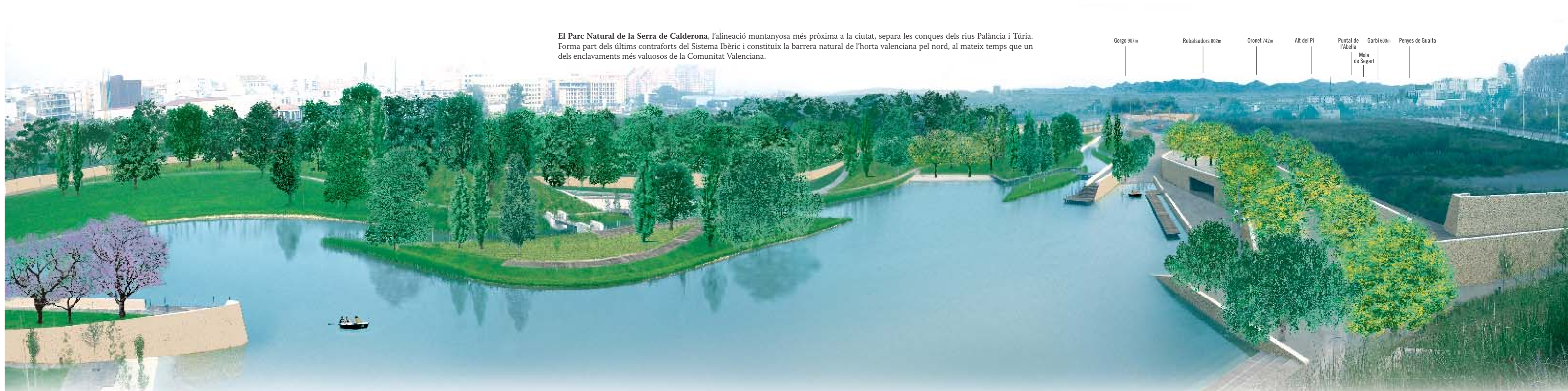
El Parc de Capçalera oferix a la ciutat i a la seua àrea metropolitana un espai verd que per la seua extensió i configuració actua com a marc per a la realització de nombroses activitats.

- Bosc de ribera
- ~ Platja
- 👁 Mirador
- ♿ WC
- Pineda mediterrània
- 🌊 Cascada
- 🚰 Font
- 🍷 Bar
- Bosc d'arbres exòtics
- 🌊 Assut
- 🎡 Àrea de jocs
- 🚢 Embarcador



PARC DE CAPÇALERA. SECTOR 1: MONTAÑA/MIRADOR (= 22.000 m²) Y SECTOR 2: BOSCO DE RIBERA (= 127.000 m²) i LLAC (= 25.000 m²)

TRANSPORT PÚBLIC PARC DE CAPÇALERA. AUTOBÚS EMT: LÍNIES 95, 17 i 7



El Parc Natural de la Serra de Calderona, l'alineació muntanyosa més pròxima a la ciutat, separa les conques dels rius Palància i Túria. Forma part dels últims contraforts del Sistema Ibèric i constituïx la barrera natural de l'horta valenciana pel nord, al mateix temps que un dels enclavaments més valuosos de la Comunitat Valenciana.

La topografia i l'aigua

L'aigua brolla del Molí del Sol i sorgix en forma d'assut des d'on discorre a través de diferents nivells que la guien i provoquen una cascada la qual dinamitza i embellix el seu moviment.

Al seu inici, a la part nord del parc, discorre entre bancals terrassats per murs de pedra que marquen les diferents altures i amb el seu so ens acompanya fins a que penetra dins el llac, on s'obri davant de nosaltres un ampli i extens paisatge que recrea fèrtils riberes amb illes d'al·luvió.

Un poc d'història

València, ciutat fluvial, es va formar sobre una plana al·luvial envoltada per un doble meandre d'un riu de règim torrencial, el Túria. Pareix probable que la ciutat primitiva va tindre originàriament una aparença insular.

El riu, al llarg del seu recorregut pel caixer, discorria tot formant un conjunt de cintes que s'unien i separaven deixant sovint enmig xicotetes illes d'al·luvió.

Les aigües han segut des de temps remots canalitzades. L'horta de València disposa d'una extensa xarxa de séquies amb un sistema de justícia propi: el Tribunal de les Aigües, sens dubte, una de les més antiga institució de justícia

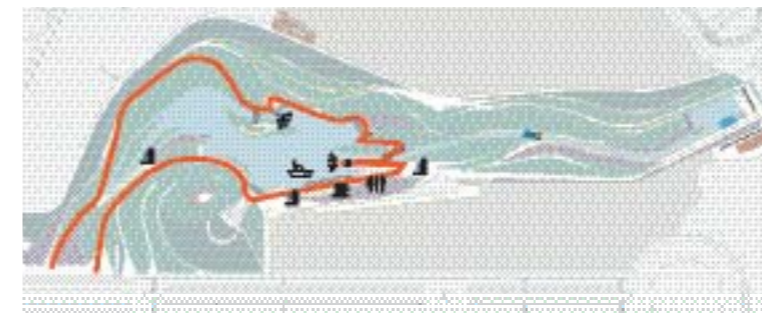


d'Europa. Els investigadors estimen que va tindre el seu origen i fundació cap a l'any 960, davall el regnat del Califa de Còrdova Abderrahman III el Gran.

La tradició ha llegat un model de justícia que sobreviu amb plens poders per a l'home de l'horta valenciana. A la porta dels Apòstols de la Catedral de València, just al moment de sonar les campanades del migdia, es reünix cada dijous el Tribunal de les Aigües de la Vega de València, el qual està format per huit llauradors, síndics de les huit séquies, que són triats democràticament cada dos anys per la resta de regants d'esta. Eixos huit hòmens ostenten l'autoritat suprema del regadiu a l'Horta de València.

Els recorreguts del parc

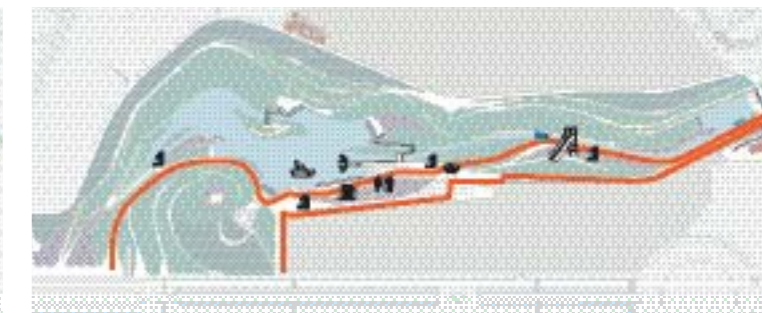
Senda de la Ribera
 Distància: 1.375m Temps aproximat: 20'



Recorregut circular del parc
 Distància: 2.357m Temps aproximat: 40'



Passeig del Molí del Sol
 Distància: 1.758m Temps aproximat: 30'



Recorregut de la muntanya-mirador
 Distància: 782m Temps aproximat: 15'



PROJECTE DEL PARC DE CAPÇALERA

SECTOR 1: MONTANYA MIRADOR I SECTOR 2: BOSC DE RIBERA JARDÍ MEDITERRANI

Fons Feder (70%), Programa Operatiu Local (POL), 2000-2006.
Redacció i aprovació projectes bàsic i d'execució, anys 2000-2001.
Inici d'obra, Febrer 2002. Inauguració parc, juliol de 2004.

PROMOTOR

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
DELEGACIÓ D'URBANISME I HABITATGE, des de juny de 2003
DELEGACIÓ DE GRANS PROJECTES I ECONOMIA, des de juliol de 2003

GESTIÓ

AUMSA

SERVEI MUNICIPAL RESPONSABLE, SERVEI DE PROJECTES URBANS

ROMAN JIMENEZ IRANZO, arquitecte, Cap del Servei fins abril 2002
PEDRO SOLER GARCIA, arquitecte, Cap del Servei des de maig 2002
COORDINACIÓ
AMPARO MEDINA PILES, arquitecta
ALEJANDRO PONS ROMANI, arquitecte
ANDRÉS VICENTE GARCIA, arquitecte tècnic
SERVEIS MUNICIPALS COL·LABORADORS EN LA SUPERVISIÓ DE L'OBRA
Jardineria i Paisatge, Cicle Integral de l'Aigua, Alumbrat i Fonts Ornamentals,
Prevenió d'Incendis, Serveis Centrals Tècnics, Activitats, Patrimoni

ESTUDIS PREVIS DEL PARC METROPOLITÀ DEL TÚRIA, 1996-97

EQUIP REDACTOR
ARANCHA MUÑOZ CRIADO, arquitecta i paisatgista
MIGUEL RUANO I DE OLEZA, arquitecte
EDUARDO DE MIGUEL ARBONÉS, arquitecte
COL·LABORADORS
JUAN MARCO SEGURA, enginyer de camins

PROJECTE BÀSIC I D'EXECUCIÓ DEL PARC DE CAPÇALERA

SECTOR 1 i SECTOR 2

EQUIP REDACTOR
ARANCHA MUÑOZ CRIADO, arquitecta i paisatgista
EDUARDO DE MIGUEL ARBONÉS, arquitecte
VICENTE CORELL FARINÓS, arquitecte
COL·LABORADORS
IVALEYING, SL, consulting d'enginyeria
MANEL COLOMINAS GOLOBARDES, enginyer tècnic agrícola
DAVID ZARAZAGA AZNAR, arquitecte
JOSÉ VICENTE PALACIO ESPASA, arquitecte

DIRECCIÓ FACULTATIVA DE L'OBRA

DIRECTORS
EDUARDO DE MIGUEL ARBONÉS, arquitecte
VICENTE CORELL FARINÓS, arquitecte
JOAQUÍN MONFORT SALVADOR, arquitecte
JOSÉ MANUEL LÓPEZ LITA, enginyer de camins canals i ports
JORGE MONTESINOS FERNÁNDEZ, arquitecte tècnic
COL·LABORADORS
MANEL COLOMINAS GOLOBARDES, enginyer tècnic agrícola
IRIS TAUSCH, arquitecta
JOSÉ VICENTE PALACIO ESPASA, arquitecte
COORDINADOR DE SEGURITAT I SALUT
MANUEL MERCADER CORELL, arquitecte tècnic i tècnic superior en seguritat i salut
ASISTÈNCIA TÈCNICA DURANT EL PROCÉS DE CONSTRUCCIÓ DE L'OBRA
C.P.S. CONSULTING PROYECTOS Y SISTEMAS, SA
JOSÉ LUIS IZQUIERDO PÉREZ, enginyer tècnic obres públiques
LABORATORI CONTROL DE CALITAT
HORAING, SA

EMPRESA CONSTRUCTORA

PARQUE DE CABECERA U.T.E.
FERROVIAL AGRUMAN, SA I SERVICIOS Y CONTRATAS PRIETO (SECOPSA)
FRANCISCO BOSCH ESCUTIA, enginyer de camins, canals i ports, gerent
ALFONSO AIDÓQUILA GARCÍA, enginyer de camins, canals i ports, cap d'obra
MANUEL TOMAS MORENO, enginyer tècnic obres públiques, cap de producció
VICENTE ALÓS CORRECHERO, enginyer tècnic agrícola, cap de producció
JA GONZÁLEZ FLEITAS PIÑEIRO, enginyer industrial, cap de producció
CÉSAR SANZ YAGÜE, enginyer de camins, canals i ports, cap de producció

MAQUETA

BENJAMIN PEREZ IGUALADA



Vegetació al Parc

Ja que el tema central del parc és, precisament l'aigua, és important establir una vegetació d'acord amb l'ambient riberec que en altres temps caracteritzava l'entorn del Túria. Les espècies escollides cobreixen un ampli espectre des del secà a la ribera.

Un total de 4.145 arbres, 30.949 arbusts, 72.792 entapissants i 156.395 m² de praderies s'han plantat al parc durant poc més de dos anys; 43 espècies participen als seus paisatges.

En diferenciarem tres grans grups: boscs de ribera, pinedes mediterrànies i bosquets d'arbres exòtics, que de forma cridanera van pintant les estacions en el parc.

Boscs de ribera

La ribera és el nexa entre el mitjà terrestre i l'aquàtic, on trobem arbres caducifolis, arbusts, gramínies, plantes aquàtiques i semiaquàtiques, tot creant un hàbitat que actua com a reclam per a les aus migratòries, amfibis i coleòpters.

Fleix (*Fraxinus angustifolia*)

Les seues fulles estan formades per folletes lanceolades de contorn serrat. Florix entre l'hivern i la primavera quan encara no han brotat les fulles. El fruit, de color groguenc, té forma de llengüeta amb ala, la qual en facilita la disseminació.

Boscs de ribera

Àlber negre, xop (*Populus nigra*)

Creix als marges de cursos d'aigua de cabal important. És un arbre esvelt i de tronc recte. Les seues branques erectes li configuren la típica silueta allargada. Amb l'edat, la seua corfa inicialment llisa es va clavillant i forma grossos bonyes. Les llavors estan recobertes amb un plomall cotonós el qual n'afavorix la disseminació pel vent.

Lliri groc, d'aigua (*Iris pseudocorus*)

Creix a la vora de l'aigua en semiombra. Té l'època de floració d'abril a juny; les seues flors són grogues amb ratllat groc fosc i fins rogenç.

Acant (*Acanthus molli*)

L'acant és una herba gegant i vivaç, amb un magnífic follage color verd llustrós que amb facilitat aconsegueix 1m. de llarg. Es cria a llocs ombrius entre arbres. Florix al maig i ens oferix una prolongada bova (tija sense fulls que sosté les flors, de la mateixa manera que la pitera i el lliri).

Càrex (*Carex pendula*)

Nativa d'Europa, és una mata baixa i sempre verda, la qual creix en ambients humits i les seues llargues espigues florals asseguren el seu caràcter colonitzador. De la mateixa espècie és el *Cyperus esculentus* que produïx rizomes amb tubèrculs comestibles: les xufes amb les quals es fabrica l'orxata.

Boscs de ribera

Pontederia (*Pontederia cordata*)

Planta aquàtica que es caracteritza per la gran floració que ens acompanya quasi tot l'estiu. Procedent d'Amèrica del nord, esta planta es va introduir a Europa durant la segona mitat del segle XVIII.

Cua de cavall (*Equisetum hyemale*)

Creix damunt de sòls argilosos, en terrenys humits, mai molt lluny de l'aigua. Pertany a la família de les equisetàcies, una de les poques espècies que es remunten a l'època prehistòrica. El gran secret de la cua de cavall és el seu contingut en sílice, substància que s'associa als processos de creixement, i que està present tant als pulmons, cervell, fetge i músculs, com també a les ungles, pèl, pell i teixit conjuntiu. Té múltiples usos medicinals.

Canyís (*Phragmites communis*)

Planta robusta com el bambú, amb tiges rígides, no llenyoses i llises. Les fulles són verdes grisencques i estan rematades amb una punta estreta. Creix dins d'aigües poc profundes, marjals, rius etc.

Vinca major (*Vinca major*)

Planta rèptil, molt atractiva. Les fulles són amples, amb fins pèls. Florix des de mitjans de l'hivern fins a mitjan de la primavera i entapissa els racons humits i clars amb flors que van del blau al púrpura.

Pinedes mediterrànies

Als bancals més alts del parc tot confrontant amb el terme municipal de Mislata, les pinedes són una al·legoria a les que existixen a les muntanyes i a les costes mediterrànies.

Pi pinyoner (*Pinus pinea*)

Creix als sòls arenosos, sobretot prop de la costa mediterrània. Les flors masculines són grogues mentres que les femenines són verdes, en inflorescències separades. La pinya és de color marró brillant i tanca llavors comestibles (els pinyons). Les pinyes maduren al tercer any, tot diferenciant-se de la majoria dels altres pins que tarden dos anys. Els pinyons d'esta espècie es poden menjar.

Pi garriguenc, pi blanc (*Pinus halepensis*)

Creix a la regió mediterrània de 0 a 1.000 m. inclús 1.600 m. i sobre sòl calcari. És un arbre de copa clara i amb poc de fullatge, amb el tronc a vegades tortuós, la corfa grisa-argentina i les fulles de color verd clar. Les pinyes persisteixen diversos anys sobre l'arbre.

Llentiscle (*Pistacia lentiscus*)

Arbust de branques grisencques. Les flors són unisexuals i es disposen de manera separada. Els fruits (drupes) són rogenç al principi, i es tornen quasi negres quan estan madurs. Els troncs exsuden una substància resinosa denominada màstic, la qual s'utilitza en odontologia i en la indústria dels vernissos.

Arbres exòtics

Als passejos limítrofs amb la ciutat, i també a alguns punts emblemàtics trobem alineacions i xicotets bosquets d'arbres exòtics originaris de Suramèrica com la xicaranda, la tipuana, i la parkinsonia. Estos arbres de fulla semicaduca i espectacular floració brinden als visitants una agradable ombra durant els mesos de calor.

Xicaranda (*Jacaranda Mimosifolia*)

És un arbre de mitjanes proporcions d'aspecte vaporós i lleuger. Es cobrix de flors tubulars d'un vistós i brillant to malva al maig-juny, i a vegades té una segona floració, més escassa, cap al mes de setembre o octubre.

Tipuana (*Tipuana tipu*)

Florix de juny a agost i generalment apareix una segona floració a partir de gener. Les flors, de color groc intens, no es mantenen massa temps sobre les branques, i entapissen el sòl de parcs, carrers i avingudes.

Parkinsonia (*Parkinsonia aculeata*)

És un arbre de copa amb forma de para-sol. Les seues branques en zig-zag tenen espines als nucs disposades de tres en tres. Florix al maig/juny amb inflorescències que pengen, les quals estan compostes de nombroses flors grogues amb taques rogenques al pètal superior.

Equipaments

El parc disposa d'un auditori a l'aire lliure, un embarcador, bar, dos àrees de jocs de xiquets i del Moli del Sol, futur Museu dels Paisatges del Túria; este nou museu és una prolongació del Museu d'Història de València i reflectirà la simbiosi entre el riu i la ciutat.

Per tal d'evitar la proliferació excessiva de microorganismes dins l'aigua, existix al Centre de Control hidràulic una instal·lació específica d'ozonització de l'aigua que controla i estableix l'equilibri a les estacions caloroses que es donen en la nostra climatologia.

Recomanacions d'ús

- No abandones el fem, tira'l dins la paperera.
- Si vas amb bici, recorda que el vianant sempre té preferència.
- Si passeges el teu gos, controla'l i utilitza els pipi-can.
- No hi està permès banyar-se.
- Respecta les zones fitades, les fonts i els cursos d'aigua.

Per tal d'assenyalar qualsevol anomalia que detectes en el funcionament del parc, dirigeix-te al local de manteniment o a qualsevol oficina municipal.

Naturalesa al Parc de Capçalera



AJUNTAMENT DE VALÈNCIA